

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra teologických věd

Bakalářská práce

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY V BLATNÉ V OBDOBÍ 1918–1968

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Kolářová, Dr. theol.
Autor práce: Ondřej Tkadlec
Studijní program: Pedagogika volného času (KS)

2024

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů“.

10.3.2024

.....
Ondřej Tkadlec

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Lucii Kolářové, Dr. theol., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Obsah.....	4
Úvod.....	6
1 Volný čas.....	8
1.1 Pojem volný čas.....	8
1.2 Funkce volného času.....	9
2 Město Blatná.....	10
2.1 Stručná historie města.....	10
2.2 Zámek a kostel.....	11
3 Volnočasové aktivity v Blatné v období 1918–1938.....	14
3.1 Politická a kulturní situace v Československu.....	14
3.2 Spolek divadelních ochotníků.....	14
3.3 Sokol.....	16
3.4 Sbor dobrovolných hasičů.....	16
3.5 Rybářský spolek.....	17
3.6 Spolek chovatelů poštovních holubů.....	18
3.7 Muzeum.....	18
3.8 Úslavan.....	19
4 Volnočasové aktivity v Blatné v období 1939-1945.....	20
4.1 Politická a kulturní situace v Československu.....	20
4.2 Sokol.....	20
4.3 Ochotnické divadlo.....	21
4.4 Sbor dobrovolných hasičů.....	21
4.5 Spolek chovatelů poštovních holubů.....	22
4.6 Muzeum.....	22
5 Volnočasové aktivity v Blatné v poválečném období 1945–1948.....	23
5.1 Politická a kulturní situace v Československu.....	23
5.2 Ochotnické divadlo.....	23
5.3 Sokol.....	24
5.4 Sbor dobrovolných hasičů.....	24
5.5 Filatelisté.....	25
5.6 Spolek chovatelů poštovních holubů.....	25

5.7	Úslavan.....	26
6	Volnočasové aktivity v dobách socialismu do r. 1968.....	27
6.1	Politická a kulturní situace v Československu.....	27
6.2	Ochotnické divadlo.....	27
6.3	Sokol.....	28
6.4	Sbor dobrovolných hasičů.....	29
6.5	Filatelisté.....	29
6.6	Loutkáři.....	30
6.7	Spolek poštovních holubů.....	31
6.8	Rybářský spolek.....	32
6.9	Muzeum.....	32
6.10	Úslavan.....	33
	Závěr.....	34
	Zdroje.....	36
	Abstrakt.....	39
	Abstract.....	40

Úvod

Vzhledem k tomu, že jsem student oboru Pedagogika volného času a zajímám se o historii města, ve kterém od malička žiji, jsem se rozhodl prozkoumat vývoj volnočasových aktivit v Blatné v období 1918–1968. Zmíněné období zahrnuje klíčové historické události, které ovlivnily spolkový život a prožívání volného času obyvatel tohoto regionu. Prostřednictvím své práce jsem se pokusil lépe porozumět, jak se tyto spolky vyvíjely v průběhu času a co ovlivňovalo jejich fungování. Zvolené období od roku 1918 do roku 1968 pro zkoumání vývoje volnočasových aktivit v Blatné má dva hlavní důvody. Za prvé toto období zahrnuje významné historické události, jako je vznik Československa, éra první republiky, druhá světová válka, poválečné období a nástup komunistického režimu. Všechny tyto události měly vliv na organizace a spolky v městě, a tedy i na způsob trávení volného času obyvatelstva. Za druhé během tohoto období došlo k významným politickým změnám, které ovlivňovaly fungování spolků a volnočasových aktivit.

Cílem mé bakalářské práce je popsat a porovnat formování místních spolků v Blatné během zvoleného historického období a analyzovat faktory, které ovlivňovaly jejich vývoj. V práci se zaměřuji na místní spolky, jejichž historie je nejlépe zdokumentována v dostupných historických pramenech, dokumentech či vydaných publikacích. Sebrané informace jsou zpracovány především přímou metodou, tedy citacemi a parafrázemi z kronik, almanachů a dochovaných dokumentů. Následně jsem využil komparativní metodu k analýze popisných informací a přehledů o spolcích v jednotlivých zkoumaných obdobích, čímž jsem získal číselná data a porovnání konkrétních forem spolkového života. Spolky, jejichž historický vývoj je dobře zdokumentován v dostupných publikacích, jsou doplněny získanými informacemi na základě bádání z historických pramenů. Jedná se především o Spolek divadelních ochotníků a Tělocvičnou jednotu sokolskou.

Informace pro svou práci jsem získal z digitálního archivu Státního oblastního archivu v Třeboni, který obsahuje digitalizované kroniky města a Sboru dobrovolných hasičů v Blatné. Dále jsou využity historické knihy o Blatné, které vlastní naše rodina, almanachy spolků a další historické publikace, které mi zapůjčily místní knihovna a muzeum.

Práce je rozdělena do šesti kapitol, které postupně mapují vývoj volnočasových aktivit v Blatné v průběhu 20. století. První kapitola se zabývá pojmem volný čas

a funkcemi volného času. Druhá kapitola představuje stručnou historii města Blatné a věnuje se i jeho významným památkám, zámku a kostelu, s důrazem na jejich význam pro trávení volného času obyvatel. Další kapitoly postupně prozkoumávají jednotlivá historická období. Třetí kapitola je věnována volnočasovým aktivitám v Blatné v letech 1918–1938, zdůrazňuje politické a kulturní události v Československu a představuje existující spolky a jejich činnosti. Čtvrtá kapitola navazuje popisem volnočasových aktivit v období 1939–1945, s důrazem na politické události a přehled spolků. Pátá kapitola zkoumá období 1945–1948 v kontextu politických a kulturních změn a představuje spolkovou činnost v té době. Šestá kapitola se zabývá obdobím komunismu do roku 1968, opět podává přehled spolků a aktivit a ukazuje, jak politické události ovlivňovaly volnočasové aktivity obyvatel Blatné. V závěru příslušná období z hlediska volnočasových aktivit v Blatné shrnuji a krátce porovnávám.

1 Volný čas

Všechny osoby na tomto světě jsou součástí společenského dění, ve kterém se podílejí na volnočasových aktivitách a získávají nové praktické a někdy i teoretické zkušenosti s nimi spojené. Tyto získané zkušenosti se učí vzájemně propojovat, vyvažovat jejich různorodé stránky a nacházet v nich nové zájmové a veřejné aktivity, které je uspokojují.¹ Volný čas je tedy doba, během které lidé nejen relaxují, ale také aktivně tvoří a propojují své zkušenosti k nalezení nových a uspokojujících činností.

1.1 Pojem volný čas

Volný čas se dá chápat jako opak pracovní doby, běžných povinností a období potřebného pro regeneraci. Během tohoto času si lidé vybírají činnosti, které chtějí vykonávat z vlastní vůle, bez vnějšího tlaku a s pocitem radosti. Zahrnuje relaxaci, rekreaci, zábavu, hobby, zájmové vzdělávání, dobrovolnictví, sociální a prospěšné aktivity a také čas strávený v těchto aktivitách.² U dospělých oblast povinností zahrnuje práci, správu domácnosti, péči o rodinu, zajištění základních životních potřeb a čas strávený plněním těchto povinností. U dětí a mladých lidí patří do volného času odpočinek, zábava, zájmové a společenské aktivity a čas, který může být stráven těmito činnostmi. Co se týče dětí a mládeže, do jejich volného času nepočítáme školní vzdělávání a s ním spojené činnosti, sebeobsluhu, péči o osobní hygienu, povinnosti v rámci rodiny a domácnosti, výchovná zařízení, další vzdělávací aktivity a s nimi související činnosti.³

Jedna z definic volného času podle knihy *Pedagogické ovlivňování volného času* zní: je to „čas, ve kterém se můžeme věnovat činnostem, které máme rádi, baví nás, přináší radosti a uvolnění, chceme a můžeme je dělat.“⁴

Volný čas také můžeme definovat negativně, anebo pozitivně. Negativní pojetí volného času označuje dobu, která po splnění všech pracovních, studijních, domácích povinností a fyziologických potřeb zbude a můžeme s ní nakládat podle vlastního uvážení. Pozitivní pojetí volného času označuje svobodný časový prostor, který může

¹ Srov. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času.*, Praha: Portál, 2002, s. 7.

² Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času.* Praha: Portál, 2002, s. 13.

³ Srov. NOVOTNÁ, E. *Pedagogika volného času Teória výchovy mimo vyučovania a vo voľnom čase.* Prešov: Rokus, 2017, s. 103.

⁴ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času,* s. 66.

jedince využít pro své zájmy a záliby. Nikdo ho k ničemu nenutí a neměl by být nucen ani podvědomě.⁵

1.2 Funkce volného času

Výchova ve volném čase má své specifické funkce. Různá zařízení, organizace a spolky plní tyto výchovně vzdělávací funkce podle legislativní normy a poslání. První funkce je výchovně-vzdělávací, na kterou je kladen obrovský důraz. Tato funkce má za úkol cílevědomě působit na složky osobnosti jedince a formovat jeho osobnost z tělesné, psychické i sociální stránky. Také slouží k rozvoji a k motivaci získávání nových vědomostí, dovedností a znalostí jedince.⁶

Zdravotní funkce má za úkol ve volném čase podporovat zdravý životní styl, duševní rozvoj a sociální vývoj jedince. Lze toho dosáhnout například podněcováním a poskytováním příležitostí k vydatnému pohybu, vedení ke zdravému životnímu stylu a zdravých stravovacích návyků, pěstování a upevňování hygienických návyků a dodržování zásad bezpečnosti práce.⁷

Další funkce se nazývá sociální a můžeme ji vysvětlovat více způsoby. V prvním případě lze tuto funkci chápat jako péči a zajištění bezpečnosti a dohledu na jedince po škole, kdy rodiče jsou v zaměstnání a nemohou dítě hlídat. Jedná se především o školní družinu. Ve druhém případě tuto funkci plní i výchovné instituce jako domov mládeže a jim obdobné, také jsou to zařízení pro ochrannou nebo ústavní výchovu a zařízení, která nabízejí sociální péči. Dále sociální funkci můžeme chápat ve smyslu navazování kontaktů s lidmi s obdobným nebo stejným zájmem ve volnočasové skupině. V tomto smyslu funkce slouží k rozvoji sociálních vlastností jedince ve skupině. V dalším případě můžeme sociální funkci chápat jako prevenci nebo pomoc dětem ze slabě sociálních rodin. Tímto pojetím sociální funkce lze do určité míry odstranit negativní faktory výchovy.⁸

⁵ Srov. VAŽANSKÝ, M. Základy pedagogiky volného času. Brno: Print – Typia, 2001, s. 30.

⁶ Srov. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času, s. 70.

⁷ Srov. tamtéž, s. 70–71.

⁸ Srov. tamtéž, s. 72.

2 Město Blatná

2.1 Stručná historie města

„Teprve někdy na konci XIII. stol., kdy vedla krajinou zdejší obchodní silnice z Písku na Plzeň, založena na levém břehu potoka Lomnice, a to na povýšeném místě osada nová, která dle blat nazývána byla Blatná.“⁹

První zmínka o Blatné pochází z roku 1235, její součástí byl tehdy vodní dřevěný hrad. Blatná na konci 13. století byla prodána bohatému rodu Bavorů ze Strakonic. Posledním držitelem blatenského panství z rodu Bavorů byl Břeněk ze Strakonic, který neměl přímé potomky, a tak na Blatnou získal dědické právo rod Lvů z Rožmitálu. Tento rod hospodařil na Blatné honosně. Novým majitelem Blatné se po rodu Lvů z Rožmitálu stal jeden z nejstarších rodů v dobách naší vlasti – rod pánů ze Šternberka. Za jejich vlády postihl Blatnou velký požár, který úmyslně založil Jan Kuncl. Blatná byla roku 1577 prodána polskému hraběti Janu z Rozdražova. Prodej byl nutný, protože poslední majitel z rodu Šternberků Zdeněk měl dluhy, které po smrti jeho potomci nedokázali zaplatit, a tak prodali Blatnou hraběti z Rodražova. Za vlády tohoto rodu došlo v roce 1601 k povýšení Blatné císařem Rudolfem II. na město.¹⁰ Za třicetileté války, která začala roku 1618 a trvala do roku 1648, byla Blatná vojskem jak českým, tak císařským drancována a vykrádána. Dne 24. dubna 1695 byla Blatná prodána novým pánům, rodu Serenyům. Za vlády tohoto rodu vzkvétá město především ve stavební činnosti, tehdy byla postavena nová věž a škola. Roku 1798 koupili Blatnou Hildprantové z Ottenhausenu.¹¹

První světová válka postihla město Blatná v době, kdy právě probíhalo hospodářské oživení a byly vytvářeny podmínky pro otevření nové železniční trati. Rakouské císařství vyhlásilo válku Srbsku 28. července 1914 a následně 31. července proběhla mobilizace, čímž začala válka. Stejně jako v jiných městech a vesnicích i v Blatné se s mobilizací začaly projevat potíže se zásobováním, protože většina potravin byla odesílána na frontu vojákům, a tak místním obyvatelům zbyla jen malá zásoba potravin. Od 10. dubna 1915 zavedla aprovidační komise v Blatné tzv. chlebenky, což byly poukázky na chléb. Počet lidí, kteří je pobírali, a množství mouky, které jim bylo

⁹ VRÁNA, M., Město Blatná obraz prehistorický, historický, kulturní, sociální a národohospodářský. V Blatné: knihtiskárna Michala Nepodala, s. 13.

¹⁰ Srov. tamtéž, s. 13–31.

¹¹ Srov. tamtéž, s. 43–83.

přiděleno, se lišilo podle jejich pracovní zátěže a zásob potravin. Dále byly zavedeny kupóny na cukr, mýdlo, prací prášek, tabák a maso.¹² Konec války a vyhlášení státní samostatnosti byly pro Blatnou a další města radostnou zprávou. 28. října 1918 se konal slavnostní průvod, během kterého byly zpívány národní písně a oslavovala se nová republika. Válka představovala pro Blatnou jednu z nejtěžších zkoušek v historii, když bylo do rakouské armády nuceno narukovat 87 mužů. Většina z nich později přeběhla do zajetí a ti, kteří nechtěli čekat na konec války, vstoupili do československých legií.¹³

I druhá světová válka se dotkla života občanů Blatenska a okolí. Nejprve byla úředně zakázána činnost organizace KSČ a poté byla zakázána skoro veškerá spolková činnost. Ihned po připojení českého pohraničí k Německu se do Blatné přistěhovali uprchlíci z důvodu jejich utlačování v místě jejich původního bydliště. Především se jednalo o jejich politický nesouhlas. Během německé okupace se v Blatné a okolí několikrát zatýkalo a odváželo do pracovních táborů. Důvodem bylo z většiny případů zakázané členství v KSČ a antifašismus.¹⁴ Město Blatná bylo 7. 5. 1945 osvobozeno americkou armádou, která postupovala ze směru od Horažďovic a 10. 5. 1945 pak Rudou (sovětskou) armádou ze směru od Českých Budějovic.¹⁵

Rok 1948 byl pro Blatnou velice důležitý z hospodářského hlediska. Okresní město s 665 domy a 3252 obyvateli se stalo průmyslovým střediskem celého Blatenska, na přepočít obyvatel dokonce jedním z nejprůmyslovějších míst celého Jihočeského kraje.¹⁶

2.2 Zámek a kostel

Zámek Blatná je nejvýznamnější místní památkou. Původně byl postaven kolem roku 1220 jako vodní hrad. Během své existence zámek vystřídal řadu majitelů. V 15. století zámek ve správě Lvů z Rožmitálu prošel řadou významných stavebních úprav. V roce 1798 získali zámek Hilprandtové, kteří v první polovině 19. století zámek opravili.¹⁷ Koncem 40. let 20. století získala zámek do správy Národní kulturní komise. Po

¹² Srov. MICHÁLEK, J. Sborník k 750. výročí Blatné: sborník vlastivědných prací vydaných k 750. výročí první písemné zprávy o Blatné. Blatná: Městská národní výbor, 1985, s. 99–101.

¹³ Srov. tamtéž, s. 103.

¹⁴ Srov. tamtéž, s. 105–106.

¹⁵ Srov. tamtéž, s. 118.

¹⁶ Srov. tamtéž, s. 123.

¹⁷ Srov. OBERFALCER, E. Encyklopedie měst a obcí okresu Strakonice. Strakonice: Svazek měst a obcí okresu Strakonice, 2013, s. 26–27.

komunistickém převratu v roce 1952 byl majetek rodiny Hildprandtů znárodněn a po roce 1991 se majetek opět vrátil znovu do rukou rodiny.¹⁸

Dnes je součástí zámku anglický park o rozloze 42 hektarů se stádem daňků, které mohou návštěvníci krmit a fotit se s nimi. Park je otevřen pro veřejnost celoročně. Dříve v parku stála oranžerie, myslivna, střelnice a dřevěné divadelní jeviště. Dnes je tam pouze empirický dům, ve kterém žije baronka.¹⁹ Vnitřní prostory zámku jsou pro návštěvníky od dubna do října otevřeny a lidé si mohou si koupit vstupenky na jeho prohlídku, která je rozdělena do čtyř okruhů. Mezi největší skvosty zámku patří goticko-renesanční Rejtův palác s malířskou výzdobou z 15. století a soukromá sbírka z Etiopie rodu Hildprantů.²⁰

Od léta 2020 zámek Blatná pořádá pravidelné kulturní akce, jako jsou koncerty, muzikály, velikonoční a vánoční trhy.

Další významnou památkou v Blatné je děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, který byl postaven v románském slohu v letech 1290–1300. Později k němu v roce 1444 byl přistaven presbytář v gotickém slohu.²¹ V roce 1515 bylo u blatenského kostela přestavěno klenbové dvoulodí a vysvěcena kaple sv. Michala. Původní dřevěná zvonice poblíž kostela byla nahrazena zděnou zvonicí v roce 1723. V letech 1835–1836 prošla tato zvonice venkovní úpravou v romantickém novogotickém stylu. Kromě toho se u kostela nachází pozdně gotické děkanství pocházející z 15. století, které bylo původně přestavěno do gotického slohu. Po rozsáhlém požáru v roce 1834 bylo děkanství přestavěno.²²

Ač blatenský kostel je významnou kulturní a historickou památkou, jeho hlavní funkcí je a v minulosti bylo pořádání veřejných bohoslužeb. Jedná se o mše a ostatní svátosti, ale také o další náboženské úkony, kterými jsou pohřby, svatby, společné modlitby a další.²³

Náboženský a kulturní život v Blatné byl neoddělitelně spojen s kostelní hudbou, kterou obyvatelé města velice podporovali a hojně navštěvovali.²⁴ První zmínky

¹⁸ Srov. Historie zámku [online]. 2023 [cit. 2024-01-15].

Dostupné z: <https://zamek-blatna.cz/about/castle-history>.

¹⁹ Srov. Historie parku [online]. 2023 [cit. 2024-01-15].

Dostupné z: <https://www.zamek-blatna.cz/park/history-of-the-park>.

²⁰ Srov. OBERFALCER, E. Encyklopedie měst a obcí okresu Strakonice, s. 27.

²¹ Srov. tamtéž, s. 27.

²² Srov. Historie zámku [online]. 2017 [cit. 2024-01-15].

Dostupné z: <https://www.icblatna.cz/zajimavosti/pamatky/kostely/kostel-blatna>.

²³ Srov. ČERVENKA, V., LÁVIČKA, R. Blatná: děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie. Blatná: Nakladatelství a vydavatelství Bohumír Němec – Veduta, s. 183.

²⁴ Srov. tamtéž, s. 155.

o chrámové hudbě z Blatné pocházejí z 16. a 17. století, kdy v něm působil spolek učených zpěváků, který měl za úkol hudebně doprovázet bohoslužby a církevní obřady. Tento pěvecký spolek byl založen, aby doprovázel mše a zpíval na nich písně, hymny a modlitby.²⁵ Ve druhé polovině 19. století koncerty řídil a pořádal Josef Martinovský, který založil ochotnický spolek v Blatné a vedl zpěvácký spolek Úslavan. V první polovině 20. století se v blatenském kostele konaly vánoční a jiné koncerty duchovní hudby, které pořádala rodina Hildprandtova s charitativním účelem, výtěžky z těchto akcí byly použity na opravu kostela. Většina koncertů byla pořádána ve spolupráci s chrámovým sborem, jehož dirigentem a sbormistrem byl Jan Prexl.²⁶

²⁵ Srov. ČERVENKA, V., LÁVIČKA, R. Blatná: děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie. Blatná: Nakladatelství a vydavatelství Bohumír Němec – Veduta, s. 119.

²⁶ Srov. tamtéž, s. 155.

3 Volnočasové aktivity v Blatné v období 1918–1938

3.1 Politická a kulturní situace v Československu

Po první světové válce se rozpadlo monarchistické Rakousko-Uhersko, ze kterého vznikla Jugoslávie, Maďarsko, Rakousko, Polsko a Československo. Poražené Německo přišlo o kus svého území, ale zůstalo samostatným státem.²⁷

Nový československý stát byl oficiálně založen 28.10.1918 a byl formován převážně českou politickou elitou, která sehrála velkou roli v budování národní sounáležitosti a demokratizace státu. Tento proces vyvolával napětí se sudetskými Němci. Československo se v tomto období stalo centrem kulturního a vzdělanostního rozkvětu na světové úrovni, avšak čelilo neustálým tlakům ze sousedního Německa. Stát se snažil nalézt mezinárodní ochranu prostřednictvím politických dohod, ale tyto snahy většinou narazily na neúspěch. Německý tlak na Československo postupně sílil a vyvrcholil Mnichovskou dohodou v roce 1938, která vedla ke ztrátě území Sudet a posunutí státu k rozkladu. Tato událost byla velice složitá pro chod československého státu v tomto meziválečném období a měla velký vliv na kulturní a společenský život.²⁸

Oddělením od rakousko-uherské monarchie, kde dominovala německá a maďarská kultura, začala vynikat československá kultura. Počet českých škol se zvýšil ve srovnání s německými. Pro mimoškolní vzdělávání byly k dispozici organizace, knihovny a spolky. Vedle Karlovy univerzity v Praze, která byla znovu obnovena, vznikly nové univerzity v Brně a Bratislavě. S nástupem levicově orientované generace začalo české divadlo nabývat na významu, a i český film se začal více prosazovat.²⁹

3.2 Spolek divadelních ochotníků

Spolek divadelních ochotníků v Blatné založil roku 1851 Antonín Jaroslav Vrťátko, který působil na zámku v Blatné jako vychovatel Roberta Hildpranta. První hrou, kterou divadelní ochotníci v Blatné sehráli, byl "Divotvorný klobouk" od V. K. Klicpery. O této události byl vydán článek v Pražských novinách, který vychvaloval první představení místních ochotníků.³⁰ Po roční přestávce kvůli zhoršeným válečným podmínkám v roce 1918 divadelní ochotníci v Blatné uvedli hru "Láska si nedá

²⁷ Srov. PACNER, K. Osudové okamžiky Československa. Praha: Themis, 1997, s. 114.

²⁸ Srov. BUCHVALDEK, M. Československé dějiny v datech. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1986, s. 384–385.

²⁹ Srov. BĚLINA, P. Dějiny země Koruny české. 3. vyd. Praha: Paseka, 1995, s. 191.

³⁰ Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné. Blatná: Městské muzeum, 1991, s. 5.

poroučet", kterou režíroval František Chlupsa. Ve stejném roce spolek uspořádal na oslavu 25 let činnosti svého člena Františka Chlupsy slavnostní představení "Rodinná vojna".³¹

V říjnu 1920 proběhla schůze, na které se diskutovalo o stavbě nového divadla, neboť současné dřevěné jeviště v zámeckém parku bylo zchátralé. Nejprve se uvažovalo o umístění nového divadelního jeviště v zahradě domu čp. 107 u Kopeckých, avšak majitelé domu s tím nesouhlasili. Následně se zvažovalo přistavení sálu v kulturním domě U Bílého lva, ale ani tento návrh nebyl schválen.³² V následujícím roce, tj. v roce 1921, kulturní dům U Bílého lva získal nového majitele, Karla Hildprandta, který se rozhodl přestavět dosavadní jeviště v sále pro blatenské ochotníky. První představení na přestavěném jevišti se konalo 1. září 1923 a byla to hra "R.U.R." od Karla Čapka.³³ V listopadu téhož roku spolek na počest majitele nového jeviště Ferdinanda Hildprandta sehrál hru Zvíkovský rarášek; na tuto inscenaci byl zapůjčen nábytek z blatenského zámku.³⁴ Na jevišti U Bílého lva blatenští ochotníci působili po dobu deseti let do roku 1933, kdy se s tímto jevištěm rozloučili hrou od B. Nušiče Paní mincmistrová. Jejich novým působištěm bylo jeviště nově postavené budovy sokolovny v Blatné.³⁵ Nově vybudované jeviště bylo v tu dobu jedno z nejmodernějších v kraji a spolek ochotníků v Blatné se podílel na jeho spolufinancování, a to konkrétně částkou 60.000 Kč, které postupně Tělocvičné jednotě sokolské spláceli.³⁶ První hrou, kterou ochotníci slavnostně otevřeli jeviště nově vybudované sokolovny, byla Jiráskova Lucerna.³⁷ V roce 1936 při oslavě 85. výročí vzniku SDO účinkoval v zámeckém parku ve hře Král Oidipus přední herec pražského národního divadla Eduard Kohout. Tento herec u blatenských ochotníků účinkoval celkem třikrát a velice si úroveň místního ochotnického divadla pochvaloval. Ve dnech, kdy byla republika v ohrožení, blatenští ochotníci symbolicky hráli hru od Karla Čapka Bílá nemoc, ve které se řešily problémy života a smrti. Na premiéru 29. ledna 1937 byl pozván i autor hry, slavný spisovatel a tvůrce Karel Čapek, který ale po své písemné omluvě nedorazil.³⁸

³¹ Srov. VRÁNA, M. Z paměti města Blatné 1914–1933. Blatná: Knihtiskárna Bratří Římsové v Blatné, 1935, s. 87.

³² Srov. tamtéž, s. 130.

³³ Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné, s. 34–35.

³⁴ Srov. VRÁNA, M. Z paměti města Blatné 1914–1933, s. 175.

³⁵ Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné, s. 35.

³⁶ Srov. tamtéž, s. 37.

³⁷ Srov. VRÁNA, M. Z paměti města Blatné 1914–1933, s. 317.

³⁸ Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné, s. 21–22.

3.3 Sokol

Sokolská jednota v Blatné vznikla roku 1885 jako součást župy Žižkovy. Jejím hlavním cílem bylo posílení tělovýchovy a branné přípravy v této oblasti. Původně měla 15 členů a prvním starostou se stal František Diviš. Ke konci roku 1885 vzrostl počet aktivních členů na 35. V průběhu devadesátých let se Antonín Kalina, významný československý politik, stal jednatelem Sokola v Blatné. Od roku 1904 sloužila jako hlavní tělocvična pro Sokol měšťanská škola v Blatné, kde členové pravidelně cvičili, a to až do výstavby vlastní sokolovny.³⁹ Prvního září 1918, krátce po skončení první světové války, se v Blatné uskutečnilo první veřejné cvičení sokolské jednoty. I když cvičení bylo povoleno, nošení sokolských krojů bylo zakázáno. Po vyhlášení samostatnosti Československého státu se jednota vrátila k běžnému fungování, jako tomu bylo před válkou. V roce 1920 byl starostou jednoty zvolen František Chlupsa. O pět let později měla sokolská jednota 250 členů, z nichž 170 byli muži a 80 ženy. V té době bylo schváleno postavení sokolovny, která měla být umístěna v prostorách za řekou Lomnicí nedaleko měšťanské školy a nově vybudovaného mostu.⁴⁰

Stavba sokolovny proběhla v letech 1931–1933 pod dohledem architekta Františka Průši z Volyně. Navrhl ji jako dvoupatrovou budovu, sloužící pro kulturní a sportovní aktivity pro celé město a okolí. Součástí byly divadelní, biografický a tělocvičný sál, doplněný nově vybudovaným tenisovým hřištěm a plochou pro sokolské cvičení. Na stavbě se podílely firmy z celého regionu, ale také samotní členové Sokola, kteří věnovali stovky hodin svého volného času. V roce 1938 se Blatenský sokol zúčastnil X. všesokolského sletu v Praze, v jehož rámci byl kladen důraz na brannou připravenost před nadcházející druhou světovou válkou. V té době měla blatenská jednota rekordních 360 členů a procházela největším rozkvětem v celé své historii.⁴¹

3.4 Sbor dobrovolných hasičů

Sbor dobrovolných hasičů v Blatné vznikl na základě rozhodnutí výboru města, který se inspiroval existující jednotkou v sousedních Kasejovicích. Zpočátku členové výboru města jezdili sledovat cvičení kasejovických dobrovolných hasičů. Nakonec došlo k oficiálnímu založení sboru v Blatné 13. ledna 1879. Zakládajícími členy bylo čtrnáct

³⁹ Srov. OLEJNÍK, J. 120 let Tj Sokol Blatná. Blatná: Prácheňské nakladatelství, 2005, s. 4–6.

⁴⁰ Srov. VRÁNA, M. Z pamětí města Blatné 1914–1933, s. 187–188.

⁴¹ Srov. OLEJNÍK, J. 120 let Tj Sokol Blatná, s. 7–8.

osob a velitelem jednotky byl jmenován starosta města František Masák. V počátcích měl sbor k dispozici tři stříkačky, jedna byla zakoupena v Klatovech, druhá byla darována a třetí přispěla jako darem místní banka, která ji zakoupila pro sbor. Na 14. březen 1880 byla svolána schůze sboru, aby všichni členové podepsali přísahu, která zněla:⁴² „*Níže podepsaní členové sboru dobrovolných hasičů v Blatné se zavazují rukou danou k plnění a zachovávání stanov a služebních řádů pro dobrovolné hasiče v Blatné, což svým vlastním ručním podpisem stvrzují.*“⁴³

Poslední schůze sboru dobrovolných hasičů kvůli první světové válce proběhla 16. července 1914. Od té doby se členové sboru nesešli až do 8. srpna 1919. Během války přišli o život čtyři členové tohoto sboru. Po skončení války trvalo další dva roky, než se sbor vrátil k normálnímu fungování. Dne 10. dubna 1921 na valné hromadě bylo přijato čtyřicet nových členů. Tito noví členové nebyli vyškoleni pro potřebné své dovednosti a povinnosti, a proto začalo cvičení, aby byli připraveni k zásahům. Cvičilo se nejen hašení požárů, ale i další dovednosti, jako je výškové lezení a manipulace se sekerou.

V roce 1924 valná hromada rozhodla, že by bylo vhodné pořídit novou motorovou stříkačku, a byl zřízen fond na její nákup. Ve stejném roce bylo zakoupeno nové vybavení pro členy sboru v hodnotě 6.000 Kčs. K oslavě 50. výročí vzniku sboru dobrovolných hasičů byl v Blatné uspořádán župní sjezd s veřejným cvičením. K této příležitosti byla zakoupena nová motorová stříkačka a 400 metrů požárních hadic. V roce 1932 si sbor dobrovolných hasičů pořídil zbrojnici v obecním domě za 18.000 Kčs. Veškeré vybavení a nářadí bylo přemístěno z původní zbrojnice do nově postavené. Rok 1938 byl pro sbor dobrovolných hasičů obtížný a plný změn. Hlavní aktivitou členů sboru v tomto roce bylo školit požární ochranu podniků a škol.⁴⁴

3.5 Rybářský spolek

Rybářský spolek v Blatné byl založen roku 1927 a jeho předsedou se stal Josef Zelenka. Spolek měl za cíl poskytnout potěšení ze sportovního rybolovu. V počátcích existence platili členové za povolení k rybaření 80 Kč ročně, zatímco hosté 40 Kč měsíčně. Revír

⁴² Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Sbor dobrovolných hasičů v Blatné, 1883–1990 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 61 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁴³ Tamtéž, s. 61–62.

⁴⁴ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Sbor dobrovolných hasičů v Blatné, 1883–1990 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 63-136 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

spolku zahrnoval 21 kilometrů vodních toků, především na řece Lomnici a Závišinském potoce.

V následujících letech však zájem o sportovní rybaření postupně upadal. Noví členové nepřicházeli a ti současní odmítali platit členství. Úpadek vyvrcholil v roce 1931, kdy po smrti předsedy spolek zanikl a ukončil svou činnost. Tento stav však netrval dlouho a v roce 1937 se spolek opět vrátil k činnosti. Navíc se mu podařilo rozšířit svůj revír, neboť některé okolní obce pronajaly klubu své obecní rybníky.

Během druhé světové války sice spolek nebyl oficiálně zrušen, ale jeho činnost byla výrazně utlumena.⁴⁵

3.6 Spolek chovatelů poštovních holubů

Místní spolek chovatelů poštovních holubů byl založen roku 1935 a jeho předsedou byl zvolen Jan Krček. V počátku jeho činnost nebyla nijak velká a spolek tvořilo pouze pár členů.⁴⁶

3.7 Muzeum

Prvotní myšlenka na založení muzea v Blatné pochází z roku 1911, kdy se o možnost založení muzea zajímal Josef Siblík. S jeho návrhem souhlasil i městský výbor, ale k založení z neznámého důvodu nakonec nedošlo. Oficiálně byl muzejní spolek založen v prostorách školy J.A. Komenského až po první světové válce roku 1922. Jeho předsedou se stal Josef Siblík. V roce 1923 mělo muzeum už kolem 1000 předmětů a vystavené bylo ve dvou třídách v budově již zmíněné školy. V roce 1931 po smrti Josefa Siblíka muzeum přebírá Msgre. Jan Pavel Hille. Před druhou světovou válkou v roce 1937 se muselo muzeum přestěhovat do domu čp 322. V této době až do roku 1942 bylo muzeum pro veřejnost nepřístupné.⁴⁷

3.8 Úslavan

Pěvecký spolek Úslavan byl založen v Blatné roku 1863. Na počátku své existence a hlavně po první světové válce byl spolek velice činný a pořádal koncerty na Blatensku

⁴⁵ Srov. ŠEBKOVÁ, M., KRÁTKÝ, J. Osmdesát let organizovaného sportovního rybářství v Blatné. Blatná: Blatenská tiskárna, 2002, s. 5.

⁴⁶ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1948 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 48 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁴⁷ Srov. Historie městského muzea v Blatné. Online. Plantáž Blatná. 2020. Dostupné z: <https://www.plantaz-blatna.cz/mista/muzeum-historie/>. [cit. 2024-02-09].

a v jeho okolí. Na koncertování se podíleli i v té době národně známí virtuosové, basisté, houslisté a zpěváci. Ve sboru také občas zpíval blatenský rodák Karel Strakatý, který jako první zpíval ve hře Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka píseň Kde domov můj, která se později stala naší hymnou.⁴⁸

⁴⁸ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956-1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 302 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

4 Volnočasové aktivity v Blatné v období 1939-1945

4.1 Politická a kulturní situace v Československu

V roce 1939 se stalo Československo po nátlaku nacistického Německa součástí „Říše“ – tzv. Protektorátem Čechy a Morava. Tímto krokem Německo mělo plnou kontrolu nad celým územím našeho státu, které mu bylo podřízeno. Hlavním cílem tohoto kroku bylo provést germanizaci a oslabit český národ etnicky i politicky. Česká ekonomika byla zapojena do nacistické válečné ekonomiky, často prostřednictvím organizačních změn, konfiskací a využíváním pro válečné účely. Navzdory nacistické okupaci se v Čechách a na Moravě vyvinula aktivní odporová hnutí, což bylo dáno vysokým vlastenectvím. Vznikly protiněmecké emigrace a ilegální odbojové organizace, včetně komunistické strany, které se spojily v boji proti okupantům. Odbojové hnutí se přizpůsobovalo průběhu války a usilovalo nejen o národní osvobození, ale také o formu budoucího státu. Levicové síly, v čele s KSČ, hrály klíčovou roli v prosazování změn v politické, třídní a národní struktuře státu.⁴⁹

Česká kultura v tomto období byla velice zasažena německou okupací a válečným stavem. Jejím rysem se stalo vlastenectví, lidé demonstrativně nosili květiny ke hrobům a pomníkům. Tento čin měl symbolizovat tradice boje za samostatný československý stát během první světové války. Vysoké školy byly zavřeny a školství bylo germanizováno. Postupně byly zrušeny i některé střední školy. České divadlo a filmy Němci cenzurovali.⁵⁰ Ač bylo sokolské hnutí za války pronásledováno, sportovní činnost se stala v době okupace hlavní formou zábavy. Velkou roli zde hrálo vlastenectví, protože úspěchy českých sportovců na mezinárodní úrovni posilovaly národní hrdost a ukazovaly sílu a schopnosti českého národa.⁵¹

4.2 Sokol

Po vyhlášení druhé světové války se zvýšil zájem o cvičení v Sokole zejména u starších lidí a u osob, které se do Blatné přistěhovaly z okupovaných pohraničních oblastí. Důvodem nebyl jen zájem o pohyb a smysluplné trávení volného času, ale získání nových informací o vojsku a celkové válečné situaci na bojištích. V roce 1941 byla činnost organizace Sokol v Blatné oficiálně zakázána, načež roli v oblasti tělovýchovy

⁴⁹ Srov. BUCHVALDEK, M. Československé dějiny v datech, s. 424–425.

⁵⁰ Srov. BĚLINA, P. Dějiny země Koruny české, s. 240–242.

⁵¹ Srov. tamtéž, s. 238.

převzal místní fotbalový klub. Dalším temným obdobím pro jednotu byla heydrichiáda, během které došlo k zatčení devatenácti členů Sokola, z nichž dva se po skončení války již domů nevrátili. Dalším zatčeným členem se stal v prosinci roku 1942 i velitel Sokola Jan Janovský, který zemřel na následky mučení a hladu v koncentračním táboře v Osvětimi. V květnu 1945 při postupném osvobozování země byli američtí vojáci ubytováni v prostorách sokolovny a pobývali tam až do konce listopadu téhož roku.⁵²

4.3 Ochotnické divadlo

V dobách válečných let byl největším kulturním činitelem v Blatné Spolek divadelních ochotníků, který i přes nátlak úřadů sehrál velký počet divadelních představení. K těmto divadelním hrám byly přizvány i velké osobnosti Národního divadla.⁵³ Šest let okupace přečkal spolek bez větších změn a odehrál dvanáct her ročně. Všechny hry, které v tomto období spolek sehrál, byly cenzurovány a plakáty na tyto představení byly vytištěny česky a německy. Ochotníci hráli nepřetržitě až do července 1944, poté následkem konce války měli nucenou roční pauzu.⁵⁴

4.4 Sbor dobrovolných hasičů

V průběhu následujícího období byla činnost Sboru dobrovolných hasičů v Blatné omezena v důsledku okupace. Začátkem roku 1939 Sbor dobrovolných hasičů v Blatné oslavil 60. výročí od vzniku sboru, ale oslavy nebyly, kvůli okupaci německých vojsk české země, nijak rozsáhlé. Hlavním úkolem sboru v těchto letech byl výcvik civilní protiletadlové ochrany, sbírání odpadu a hlídkování v kině. Jiné události se spolkem spojené byly za protektorátu zakázané. Od roku 1940 byly až do odvolání zakázány i hasičské sjezdy a cvičení, a tak ani blatenský sbor se nemohl žádných zúčastnit. 4. července roku 1941 byl zatčen a odvezen do Klatov velitel sboru v Blatné Jan Jánský, který byl poté v koncentračním táboře v Osvětimi popraven. 15. srpna 1942 podle nařízení propadl všechnen majetek sboru městu, a tak ho jednotka nedobrovolně odevzdala.⁵⁵

⁵² Srov. OLEJNÍK, J. 120 let Tj Sokol Blatná, s. 8.

⁵³ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1934-1944 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 21 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁵⁴ Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné, s. 22–23.

⁵⁵ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Sbor dobrovolných hasičů v Blatné, 1883–1990 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 139–148 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

4.5 Spolek chovatelů poštovních holubů

V době okupace naší země Němci musel spolek odevzdat všechny holuby okresnímu hejtmanství a ptáci byli bez nároku na náhradu škody zlikvidováni. Poté byl spolek úředně rozpuštěn.⁵⁶

4.6 Muzeum

V roce 1942 umírá předseda muzea Msgre. Jan Pavel Hille a není nikdo, kdo by se o muzeum staral. Na konci druhé světové války bylo muzeum přestěhováno na zámek Blatná, kde setrvalo až do roku 1951.⁵⁷

⁵⁶ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1948 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 48 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁵⁷ Srov. Historie městského muzea v Blatné. Online. Plantáž Blatná. 2020. Dostupné z: <https://www.plantaz-blatna.cz/mista/muzeum-historie/>. [cit. 2024-02-09].

5 Volnočasové aktivity v Blatné v poválečném období 1945–1948

5.1 Politická a kulturní situace v Československu

Po šestileté okupaci byl 9. května 1945 obnoven československý stát. Kvůli negativním zkušenostem s vládou za první republiky se nové Československo rozhodlo pro cestu socialistického vývoje. Na tento vývoj měl obrovský vliv Sovětský svaz, což bylo především dáno jeho významnou rolí při osvobozování zemí střední a východní Evropy, v nichž následně aktivně podporoval i vznik socialistických režimů. Dalšími faktory tohoto vývoje byly neklidné poměry v zemi a politická nestabilita.⁵⁸ V roce 1946 vyhrála Komunistická strana Československa volby a začala mít větší vliv ve vládě v zemi. Po volbách začali komunisté provádět znárodnění, především v zemědělství, což se nelíbilo demokratickým stranám, avšak neměly politickou převahu k zamezení těchto kroků.⁵⁹ V roce 1948 došlo k politické krizi, když komunisté vyvolali únorový převrat, který vedl k jejich absolutní moci v zemi. To znamenalo konec demokratických procesů a nastolení totalitního režimu, který byl pod kontrolou KSČ a byl ovlivňován Sovětským svazem.⁶⁰

Ač politika v tomto období byla plná problémů a obtíží, kultura zažívala velký rozvoj. Českoslovenští občané měli možnost si přečíst světovou literaturu v českém jazyce. Česká literatura sváděla vnitřní boj, jakým směrem se vydat. Na jedné straně stála východní literatura a na druhé západní. V roce 1946 byl poprvé uspořádán festival Pražské jaro. Po znárodnění se začal objevovat i československý film, zejména animovaný film. Spolky po únorovém komunistickém převratu zanikaly a slučovaly se do vytvořených institucí.⁶¹

5.2 Ochetnické divadlo

První hru, kterou ochotníci v Blatné po osvobození sehráli, byla opereta Perly panny Serafinky. Hrála se slavnostně v zámeckém parku. Po tomto vystoupení se opětovně obnovila jeho spolková činnost, ale ne v takové míře jako před válkou. Nebylo to kvůli tomu, že by lidé neměli zájem o místní spolek, ale po válce se rozvíjely jiné

⁵⁸ Srov. MENCL, V. Křižovatky 20. století. Praha: Naše vojsko, 1990, s. 213.

⁵⁹ BĚLINA, P. Dějiny zemí Koruny české, s. 258.

⁶⁰ Srov. tamtéž, s. 264.

⁶¹ Srov. tamtéž, s. 265–266.

volnočasové aktivity jako například kino, rozhlas a další. I přesto divadelní ochotnictví v Blatné patřilo mezi přední spolkové činnosti.⁶² V červenci 1947 se ochotnický spolek zúčastnil druhého kola soutěže divadelních ochotníků, kde vystupoval s divadelní hrou od Jany Drdy Hrátky s čertem a získal první místo v Jihočeském kraji. V následujícím kole v Písku se ale umístil až na třetím místě a do republikového finále nepostoupil.⁶³

5.3 Sokol

První setkání, které po druhé světové válce Sokol pořádal, byla sokolská akademie koncem roku 1945, na které účastníci vzpomínali na zesnulé bratry, členy hnutí, a na jejich počest byla na budově sokolovny odhalena pamětní deska. Na památku Jana Janovského se uskutečnil první závod v běhu, který se stal tradicí, přetrvávající dodnes. Hlavním cílem Sokola v poválečném období bylo obnovit tělocvičné aktivity z předválečného období a sokolského ducha, a to především u mládeže. Blatenský Sokol začal vyznávat moderní způsoby sportovního a turistického využití, v letních měsících pořádal pro mládež tábory v rámci celé republiky. Ve dnech 3.–7. července roku 1948 se blatenská jednota zúčastnila XI. Sokolského sletu v Praze, při kterém došlo ke slavnostnímu průvodu cvičenců za doprovodu sokolských a národních písní. Průvod byl brán jako protest kvůli nesympatiím s novou Gottwaldovou vládou. Po tomto protestu byly vyloučeni dva členové Sokola v Blatné, třem byla pozastavena členská práva a deset členů dostalo důtku za neukázněné chování.⁶⁴ Po únorovém puči 1948 vláda nařídila sloučit všechny sportovní a tělovýchovné spolky do jednoho, a tak se i Sokol v Blatné musel sloučit s fotbalovým klubem a klubem železničářů.⁶⁵

5.4 Sbor dobrovolných hasičů

První setkání sboru po válce se uskutečnilo 26. června 1945 s cílem vyřadit současné členy, kteří byli spojeni s okupací národa nebo s ní souhlasili. Také bylo schváleno financování nových uniforem a navrácení majetku sboru, který byl během německé okupace zabaven. 14. dubna 1946 se konala valná hromada sboru, během níž bylo přijato dvanáct nových členů, kteří slavnostně složili slib a stali se plnohodnotnými

⁶² Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné, s. 23.

⁶³ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1947 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 5 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁶⁴ Srov. OLEJNÍK, J. 120 let Tj Sokol Blatná, s. 8–9.

⁶⁵ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1948 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 12 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

členy. Jakub Jiša byl zvolen starostou sboru. V roce 1947 byla zahájena diskuze o možnosti zakoupení nové hasičské zbrojnice, ale žádného rozhodnutí nebylo na schůzi dosaženo. V následujícím roce provedla technická správní komise kontrolu hasičské zbrojnice a zjistila, že je ve velmi špatném stavu. V důsledku této kontroly byla podána žádost o přidělení nové budovy, ve které by mělo své místo i poplašné zařízení. Nejvíce vyhovující budovou pro poplašné zařízení by byl hostinec Na Rychtě ve středu města. V letech 1946-1948 byl pravidelně začátkem února uspořádán v budově blatenské sokolovny hasičský ples.⁶⁶

5.5 Filatelisté

Klub filatelistů v Blatné byl oficiálně založen roku 1945. Prvotní pokus o založení klubu proběhl roku 1942, ale k tomu nedošlo, protože vytvořené stanovy nebyly napsány v německém jazyce, a tak vznik úředníci zamítli. I když klub nebyl oficiálně založen, zájemci o tento obor se scházeli tajně v prostorách sokolovny.⁶⁷

5.6 Spolek chovatelů poštovních holubů

Koncem roku 1947 po druhé světové válce byl Spolek chovatelů poštovních holubů v Blatné opětovně obnoven a na post předsedy byl znovu zvolen Jan Krček. Ihned po obnově se začalo s nácvikem holoubat. K nácviku došlo díky fotografovi Františku Zemanovi, který bezplatně odvezl holoubata do Tábora, kde byli mladí ptáci vypouštěni, aby se v rámci výcviku navrátili zpět. Tomuto většímu nácviku předcházelo vypouštění holoubat z bližších míst v okolí Blatné. Při nácviku se všechna holoubata vrátila zpět do Blatné a nedošlo k žádným ztrátám.⁶⁸

⁶⁶ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Sbor dobrovolných hasičů v Blatné, 1883-1990 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 146–152 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁶⁷ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1945 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 19 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁶⁸ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1948 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 48 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

5.7 Úslavan

V dobách druhé světové války spolek nevystupoval a po válce zanikl, protože vznikalo mnoho nových spolků a lidé o zpěv neměli tak velký zájem, jako tomu bylo před druhou světovou válkou. Spolek zanikl až roku 1952.⁶⁹

⁶⁹ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956–1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 302 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

6 Volnočasové aktivity v dobách socialismu do r. 1968

6.1 Politická a kulturní situace v Československu

Po únoru 1948 komunisté začali s budováním totalitního politického systému, který měli vést nejvyšší komunističtí představitelé státu. Nekomunistické strany byly před volbami do parlamentu utlačovány.⁷⁰ Velkým cílem komunistické strany bylo znárodnění všech podniků a poté i soukromníků. Soukromníci, kteří s tímto krokem strany nesouhlasili, byli utlačováni a poté ke znárodnění přinuceni.⁷¹ V září 1949 do Československa přijeli sovětsí poradci, kteří měli za úkol pomoci s nastolením komunistického režimu a najít jeho nepřátele. Po této zahraniční návštěvě začalo masové zatýkání „nepohodlných občanů“. Další lidé, kteří s politikou nesouhlasili, ilegálně opustili zemi.⁷² V roce 1960 byla vytvořena nová socialistická ústava a byl změněn oficiální název státu na Československá socialistická republika, který trval až do roku 1990.⁷³

Kultura v tomto období byla postavena na oslavách svátků a průvodů, které oslavovaly socialistický stát. Od roku 1955 byly pořádány spartakiády. Sportoviště pro rekreaci mizela a velká pozornost vlády byla směřována na reprezentace.⁷⁴ Všechny organizace a spolky byly podřízeny režimu nebo byly rušeny.

6.2 Ochetnické divadlo

Koncem roku 1948 se změna vlády podepsala i na spolkovém a kulturním životě po celé republice. Tyto změny se dotkly i SDO v Blatné, kde byl spolek roku 1950 úředně rozpuštěn. Jediná možnost v pokračování činnosti tohoto spolku byla se připojit k nově vznikajícím závodním klubům blatenských podniků. Dne 10. března 1951 vystoupil spolek pod označením dramatický odbor ZK ROH Západočeských tiskáren. Jeho první hrou pod tímto označením byl Kremelský orloj od N. Pogodina.⁷⁵ Tento rok oslavil ochotnický spolek výročí 100 let od založení. Na počest této události sehrál

⁷⁰ Srov. BĚLINA, P. Dějiny zemí Koruny české, s. 268.

⁷¹ Srov. PACNER, K. Osudové okamžiky Československa, s. 347.

⁷² Srov. BĚLINA, P. Dějiny zemí Koruny české, s. 270.

⁷³ Srov. tamtéž, s. 277.

⁷⁴ Srov. tamtéž, s. 280.

⁷⁵ Srov. SEKORA, J. DVORÁK, J. Ochetnické divadlo v Blatné, s. 23.

v zámeckém parku divadelní hru Lucerna od Aloise Jiráska. Divadelní představení se hrálo dva po sobě jdoucí večery a bylo zcela vyprodáno.⁷⁶

V roce 1959 národní výbor v Blatné zřídil kulturní zařízení Osvětová beseda, pod kterou od zmíněného roku spadal i místní ochotnický sbor. Jeho název se tedy změnil z dramatického odboru ZK ROH západočeských tiskáren na název dramatický odbor Osvětové besedy při MNV.⁷⁷ Do roku 1968 se žádné jiné velké změny ve spolku neděly.

6.3 Sokol

V roce 1952 proběhla schůze Sokola s vedením místních podniků, ve které se rozhodlo, že bude založena Závodní jednota Sokol Česká zbrojovka v Blatné a jejím starostou bude zvolen Bohumil Čermák. Tělocvičná jednota Sokol v Blatné se zrušila a všichni členové a majetek byli přesunuti do nově vzniklé organizace.⁷⁸ Následující rok se změnil název nově vzniklé organizace na Dobrovolnou sportovní organizaci Sokol v Blatné, ale název dlouho nevydržel a oddíl byl přejmenován na Spartak Blatná.⁷⁹ V roce 1953 se na spolkové schůzi rozhodlo, že vedle budovy sokolovny v Blatné se vybuduje hokejové hřiště, které bude spravovat oddíl Spartak Blatná a oddíl kopané. Oba oddíly se dohodly, že na vybudování tohoto hokejového hřiště každý z jejich členů odpracuje 50 hodin brigád.⁸⁰ V roce 1968 před příjezdem sovětských okupantů byla uspořádána sokolská schůze, při které vystoupili původní členové blatenského Sokola, aby podpořili opětovné založení původní sokolské organizace. Vzhledem ke vstupu sovětských vojsk na území republiky se tento krok nepodařil. Podařilo se pouze prosadit název Tělovýchovná jednota Sokol Blatná, který zůstal až do roku 1989.⁸¹ Bohužel tento nový název předchozí název Tělocvičná jednota Sokol Blatná pouze připomínal, ale s obsahem jeho předchozí činnosti neměl nic společného.⁸²

⁷⁶ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1951 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 91 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁷⁷ Srov. SEKORA, J. DVOŘÁK, J. Ochotnické divadlo v Blatné, s. 25.

⁷⁸ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1952 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 59 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁷⁹ Srov. OLEJNÍK, J. 120 let Tj Sokol Blatná, s. 10.

⁸⁰ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1953 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 73 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁸¹ Srov. OLEJNÍK, J. 120 let Tj Sokol Blatná, s. 10.

⁸² Srov. OLEJNÍK, J. Blatenské listy. Počátky blatenského Sokola a jeho historické proměny. roč. 16, č. 10. 2005, s. 1.

6.4 Sbor dobrovolných hasičů

23. února 1948 sbor dostal od města na základě žádosti z předešlého roku dočasně budovu hostince Na Rychtě, ke které patřil i dům čp. 145, vhodný na uskladnění hasičské výzbroje. Vzhledem k tomu, že zbrojnice měla garáž, ale sbor neměl žádné auto, v roce 1952 si sbor pořídil za 105.000,- Kč Tarov V8. Na valné hromadě následujícího roku byl založen fond na novou hasičskou zbrojnici, která by měla mít své místo naproti hřbitovu, dále bylo schváleno, že každý člen sboru musí každoročně odpracovat 500 hodin brigád. Dne 8. prosince 1957 byla provedena kontrola hasičské zbrojnice, při které byly zjištěny obrovské závady, které ničí hasičské vybavení. V roce bylo oslaveno výročí 80. let od založení hasičského sboru v Blatné, a tak se všichni členové slavnostně vyfotili. Na počátku roku 1962 začala stavba nové požární zbrojnice na pozemku před hřbitovem, který pro stavbu zbrojnice daroval Josef Sladký, jenž bydlel v Americe, a 19. prosince proběhla kolaudace této nově postavené zbrojnice. Na stavbě se především podíleli členové sboru, ONV a město Blatná. Stavba stála 945.000,- Kčs. Po dokončení stavby požární stanice bylo dohodnuto, že všechny schůze budou probíhat už již v nově vybudované zbrojnici a ohlašovna požáru zůstane na starém místě v hostinci Na Rychtě. V tomto období Sbor dobrovolných hasičů v Blatné každoročně o únorové první sobotě pořádal v budově sokolovny v Blatné hasičské plesy. Výjimkou byl rok 1968, kdy ples proběhl 28. ledna.⁸³

6.5 Filatelisté

V roce 1946 proběhla první schůze s účelem zvolení nového předsedy, kterým se stal František Helma.⁸⁴ V roce 1950 pořádal blatenský klub filatelistů schůzi, na kterou přijely ostatní kluby na Prácheňsku, a bylo dohodnuto, že v následujícím roce se bude konat velká výstava známek v Sušici.⁸⁵ V červenci 1961 se blatenští filatelisté se zúčastnili prestižní soutěže v Příbrami, kde dlouholetý člen klubu Josef Kučera získal první cenu za svou letitou sbírku známek. Soutěže se zúčastnilo 126 sběratelů z celé republiky. Druhou cenu získal také člen blatenského klubu filatelistů Jaroslav Medlín.

⁸³ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Sbor dobrovolných hasičů v Blatné, 1883–1990 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 152–185 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁸⁴ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1946 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 3 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁸⁵ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1950 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 59 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

Klub od roku 1951 užívá název filatelistický odbor ROH-ČSD v Blatné.⁸⁶ V dubnu roku 1965 se kroužek oddělil od ZV ROH ČSD a stal se součástí Ústředního spolku čs. filatelistů. K tomuto roku bylo zaregistrováno 22 činných členů oddílu. Na výroční schůzi klubu filatelistů v Blatné v roce 1967 byla hodnocena dvouletá činnost od oddělení od ROH-ČSD. Klub si vedl velice dobře a jeho členská základna se rozrůstala, a proto byl založen při tomto klubu kroužek mladých filatelistů, který se scházel každou středu v domě pionýrů. Jejich vedoucím byl jednatel klubu Jaroslav Medlín.⁸⁷ V prosinci 1967 při 49. výročí vzniku československé známky Ústřední výbor svazu čs. filatelistů předal čestné uznání Jaroslavu Medlínovi za dobrou práci s mládeží.⁸⁸

6.6 Loutkáři

V říjnu 1961 zahájil svou činnost loutkářský kroužek v Blatné. Jeho zakladatelem a vedoucím byl Karel Samec. Členové tohoto kroužku se pravidelně scházeli v kinosále továrny Tesly. Cílem loutkářského kroužku nebyla jen výroba loutek, ale i pořádání představení pro nejmenší.⁸⁹ První soutěž, které se loutkářský kroužek vystupující pod jménem ZV ROH Tesla zúčastnil, byla okresní loutkářská soutěž ve Strakonících a nevedl si na ní vůbec zle, protože obsadil druhé místo.⁹⁰ V roce 1963 loutkářský klub sehrál v Blatné 10 představení, na které se dostavilo kolem 1100 diváků. V tomto roce byl založen pododdíl loutkářského klubu s názvem Tesláček Blatná, jenž se zúčastnil téhož roku soutěže s hrou O pejskovi a kočičce ve Strakonících, na které se neumístil v předních pozicích.⁹¹ Dětský loutkářský soubor Tesláček Blatná se v roce 1966 zúčastnil okresní loutkářské soutěže ve Strakonících, kde sehrál připravenou hru od Karla Čapka Jak pejsk s kočičkou vařili dort. Hru si diváci pochvalovali, ale porota byla kritická a soubor se dobře neumístil. Dětský loutkářský kroužek v té době navštěvovalo celkem 10 dětí a jejich vedoucí byla Jiřina Vyskočilová.

⁸⁶ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956-1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 564 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁸⁷ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1964-1969 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 234 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁸⁸ Srov. tamtéž, s. 309.

⁸⁹ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956-1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 427 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁹⁰ Srov. tamtéž, s. 492.

⁹¹ Srov. tamtéž, s. 537.

6.7 Spolek poštovních holubů

V roce 1949 holoubata spolku při tréninku nalétala zhruba 540 km. Téhož roku se spolek zúčastnil několik závodů, ve kterých se umístil na předních pozicích. Největším závodem byl v roce 1951 závod, který byl pořádán chovateli z Blatné, Písku a Strakonice. Počasí při tomto závodě nebylo přívnětivé, a tak se předseda spolku obával, že se holubi do cílového místa nedostaví, ale to se nakonec nestalo. Koncem roku 1950 spolek měl 27 členů a 450 poštovních holubů.⁹²

V roce 1951 se spolek zúčastnil dvou závodů. První závody byly na trase Bratislava – Mirovice, dlouhé 397 km, kde bylo vysláno celkem 478 holubů. Blatenským holubům se dařilo a 6 holubů se umístilo na prvních příčkách. Druhé závody byly dokonce mezinárodní. Jednalo se o závody z Maďarské republiky z města Bekoszcáby, odkud měli holubi urazit trasu 611 km. Na těchto závodech si také místní spolek vedl obstojně a umístil se na předních místech. Spolku se tedy dařilo, ale nebyl dostatečně finančně podporován a oproti ostatním spolkům byl s vybavením zaostalejší.⁹³

Velkého úspěchu spolku poštovních holubů v Blatné se podařilo dosáhnout v roce 1956 na závodech v maďarském Bekoszcáby. Holub pana Fuchse byl vypuštěn v čase 4:30 hod. a do cíle se dostavil v čase 13:15 hod. následujícího dne, což byl výborný čas. Za tento počín byl majitel holuba vyznamenán plaketou a čestným uznáním od krajského klubu. Při tradiční pouti letos poprvé klub holubů uspořádal výstavu, na které vystavoval 38 holubů, kteří pak byli slavnostně vypuštěni.⁹⁴ V roce 1957 měl spolek 40 aktivních členů a zúčastnil se 5 závodů, na kterých si spolek vedl skvěle. Téhož roku spolek propůjčil na krajskou výstavu do Blovic několik svých holubů.⁹⁵ V následujících letech se spolek účastnil mnoha závodů a výstav. Největší výstava, které se spolek zúčastnil, byla výstava v Bruselu roku 1958, pro kterou byli zapůjčeni ze spolku čtyři holubi. Po této výstavě byli holubi v pořádku vráceni zpět majitelům.⁹⁶

⁹² Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1950 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 14 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁹³ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1951 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 96 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁹⁴ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956-1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 43 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁹⁵ Srov. tamtéž, s. 138.

⁹⁶ Srov. tamtéž, s. 217.

6.8 Rybářský spolek

V roce 1951 byl rybářský spolek v Blatné přejmenován na Lidový rybářský spolek. Jeho činností byl sportovní rybolov a péče o pronajaté toky a ryby v nich. Někteří členové se museli povinně zúčastňovat různých školení na ochranu vod. V roce 1956 měl spolek 56 členů, kteří měli na starosti povodí řeky Lomnice a sedm okolních rybníků.⁹⁷ 3. května 1956 uspořádal Lidový rybářský spolek v Blatné první rybářské závody, na něž přijelo z celé republiky 376 sportovních rybářů. Závody probíhaly na třech rybnících. Během závodů bylo uloveno 60 kaprů, 10 štik a 2 úhoři.⁹⁸ Následně byl Lidový rybářský spolek přejmenován na Místní organizaci čs. svazu rybářů a předsedou byl zvolen Josef Kuba. Od roku 1961 měl spolek na starosti 28 menších chovných rybníků a 3 sportovní. V tomto roce bylo něco málo přes 100 členů spolku a každý z nich měl povoleno třikrát týdně chytat na řece Lomnici.⁹⁹ Následující rok byl pro spolek velice nepříznivý, protože kvůli kruté zimě došlo k velkému úhynu nasazených nástražních rybiček, a tak v roce 1963 musel spolek dohnat tyto citelné ztráty a nasadil 3548 kusů rybí násady.¹⁰⁰ V roce 1967 měl spolek 173 členů. Pro velký zájem dětí a mládeže o rybářský sport byl při tomto spolku založen pod ZDŠ Blatná rybářský kroužek, který navštěvovalo 21 chlapců a 3 děvčata. Vedoucí kroužku byl František Vachuta.¹⁰¹

6.9 Muzeum

Po rozpuštění muzejního spolku si všechny rekvizity převzalo do své správy město Blatná. Na přelomu roku 1953 se muzeum přestěhovalo do zámku Blatná, kde ho spravoval nový předseda Josef Bouček. Ten při muzeu založil pro nadšence oddané historii vlastivědný kroužek. Kroužek se pravidelně vydával na exkurze po okolí. Od roku 1957 se muzeum otevřelo pro veřejnost. Po Josefu Boučkovi převzal muzeum Karel Rataj, který postupně rozšiřoval expozice muzea. V roce 1963 se kvůli špatnému stavu střechy zámku Blatná muselo muzeum na neurčito zavřít. V následujících pěti

⁹⁷ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956-1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s 52 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

⁹⁸ Srov. tamtéž, s. 258.

⁹⁹ Srov. tamtéž, s. 325.

¹⁰⁰ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1964-1969 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s 8 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

¹⁰¹ Srov. tamtéž, s. 226.

letech se muzeum přesunulo do bývalé budovy okresního soudu čp. 212 a pak bylo v roce 1974 slavnostně otevřeno jako pobočka Muzea středního Pootaví ve Strakonících. Muzeum se na tomto místě nachází dodnes.¹⁰²

6.10 Úslavan

V roce 1959 na základě podnětu Václava Šilhy byla 18.12. svolána schůze ohledně založení nového pěveckého spolku. Od této schůze byl pěvecký spolek Úslavan znovu založen. Jeho činností byl zpěv na pohřbech, které nebyly v režii církve, a účinkování na kulturních akcích, které pořádalo město. První účinkování sboru po znovuzaložení proběhlo 25.12. 1959 na pohřbu Alexe Matějoviče Gaviloviče.¹⁰³

¹⁰² Srov. Historie městského muzea v Blatné. Online. Plantáž Blatná. 2020.

Dostupné z: <https://www.plantaz-blatna.cz/mista/muzeum-historie/>. [cit. 2024-02-09].

¹⁰³ Srov. DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956–1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, s. 302 [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo popsat a porovnat formování místních spolků v Blatné během určeného historického období a analyzovat faktory, které ovlivňovaly jejich vývoj.

Bakalářská práce ukázala, že každé zkoumané období přineslo zásadní změny ve spolkovém životě občanů Blatné, způsobené válkou či politickými událostmi. Po první světové válce docházelo ke vzestupu spolkového a společenského života, který byl podporován příznivou politickou a sociální situací v Československu. Avšak nástup druhé světové války tento vývoj přerušil a spolková činnost byla omezena německou okupací, což vedlo k útlumu či rušení některých blatenských spolků, například Sokola. Přestože během válečného období spolkový život vykazoval pokles, fungovaly spolky jako důležitý zdroj informací a poskytovaly obyvatelům Blatné místo pro setkávání a vzájemnou podporu v obtížných časech. Po druhé světové válce se spolkový život znovu rozvíjel a snažil se navázat na předválečné tradice. Nicméně nástup komunistické strany k moci v roce 1948 vedl k regulaci, rušení a přesouvání spolků do státem řízených organizací, což mělo za cíl kontrolu nad společenským životem a formování jednotné socialistické ideologie.

Z analýzy vývoje spolkového života v Blatné v jednotlivých obdobích lze vyvodit několik poznatků. V období 1918–1938 bylo zmapováno sedm spolků, z nichž zanikl pouze rybářský spolek, který následně svou činnost v roce 1937 obnovil. Oproti tomu v období 1939–1945 došlo k zániku tří spolků, zatímco počet nově vzniklých nevzrostl. Následně v letech 1945–1948 došlo ke vzniku šesti nových spolků, avšak také k zániku jednoho existujícího spolku. Největší spolkový vývoj však lze pozorovat v období 1948–1968, kde bylo zmapováno nejvíce spolků, a to celkem devět. Během tohoto časového úseku došlo ke zrušení Sokola, ale zároveň ke vzniku nových spolků, které přejaly činnost některých zaniklých organizací i u zmíněného Sokola a přinášely nové aktivity do spolkového života Blatné. Ze všech zmapovaných spolků zůstal po celou dobu aktivní SDH Blatná a s výjimkou roční pauzy během druhé světové války Spolek divadelních ochotníků.

Celkově lze tedy shrnout, že Blatná, ač nebyla velkým městem, byla významným kulturním centrem s bohatým spolkovým životem. Lidé v průběhu zkoumaného období měli možnost smysluplně trávit svůj volný čas, a to i díky místním spolkům. I přes neustálé změny v politickém a historickém kontextu se spolky a organizace snažily

udržet a rozvíjet kulturní a společenský život ve městě. Tyto zjištěné poznatky svědčí o odhodlání a síle obyvatel města i při přizpůsobení se měnícím podmínkám a o jejich snaze o zachování důležitých kulturních tradic a hodnot.

Pokud bych chtěl svou práci použít jako podklad k dalšímu bádání, následné kroky by mohly směřovat ke srovnání prožívání volného času a spolkového života v Blatné v historickém období s dnešním prožíváním volného času, který je podle mého názoru ovlivněný rostoucím využíváním počítačů, sociálních sítí a digitálních technologií. Zaměřil bych se na to, jak se proměnila spolková činnost a využívání volného času obyvatel v kontextu současných digitálních médií. Domnívám se, že v minulosti bylo využití volného času více spjata s fyzickou aktivitou a komunitními setkáními, zatímco dnešní volnočasové aktivity často reflektují větší závislost na digitálních prostředcích a virtuální komunikaci, což může mít vliv na podobu spolkového života a společenského propojení obyvatelstva. Tuto domněnku by však bylo třeba ověřit výzkumem či jinými vědeckými metodami.

Zdroje

- BĚLINA, Pavel. Dějiny zemí Koruny české: učebnice. 3. vyd. Praha: Paseka, 1995. ISBN 80-7185-006-3.
- BUCHVALDEK, Miroslav. Československé dějiny v datech. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1986. ISBN 25-090-86
- ČERVENKA, Vladimír a LAVIČKA, Roman. Blatná: děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie. České Budějovice: Vydalo město Blatná v nakladatelství a vydavatelství Bohumír Němec – Veduta, 2015. ISBN 978-80-88030-00-3.
- HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.
- MENCL, Vojtěch. Křižovatky 20. století: světlo na bílá místa v nejnovějších dějinách. Praha: Naše vojsko, 1990. ISBN 80-206-0180-5.
- MICHÁLEK, Jan. Sborník k 750. výročí Blatné: sborník vlastivědných prací vydaných k 750. výročí první písemné zprávy o Blatné. Blatná: Městská národní výbor, 1985.
- NOVOTNÁ, Erika. Pedagogika volného času Teória výchovy mimo vyučovania a vo voľnom čase. 1. Prešov: Rokus, 2017. ISBN 978-80-89510-58-0.
- OBERFALCER, Eduard. Encyklopedie měst a obcí okresu Strakonice. 2. vyd. [Strakonice]: Svazek měst a obcí okresu Strakonice, 2013. ISBN 978-80-260-5042-1
- PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-46-x.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-717-8711-6.
- SEKORA, Jiří a Josef DVOŘÁK. Ochotnické divadlo v Blatné. Blatná: Městské muzeum, 1991.
- VAŽANSKÝ, Mojmir. Základy pedagogiky volného času. 2. doplněné vydání. Brno: Prnint – Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.
- VRÁNA, Miroslav. Město Blatná obraz prehistorický, historický, kulturní, sociální a národohospodářský. V Blatné: Knihkárna K. Nepodala, 1926.

Internetové zdroje

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1934-1944 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1945 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1946 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1947 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1948 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1950 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1951 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1956-1963 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Blatná, 1964-1969 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

DIGITÁLNÍ ARCHIV. Kronika Sbor dobrovolných hasičů v Blatné, 1883-1990 [online]. Strakonice: Státní oblastní archiv v Třeboni, [cit. 2024-09-02]. Dostupné na WWW: <<https://digi.ceskearchivy.cz>>.

Historie městského muzea v Blatné. [Online]. Plantáž Blatná. 2020. Dostupné z: <https://www.plantaz-blatna.cz/mista/muzeum-historie/>. [cit. 2024-02-09].

Historie zámku [online]. 2017 [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.icblatna.cz/zajimavosti/pamatky/kostely/kostel-blatna>.

Historie zámku [online]. 2023 [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://zamek-blatna.cz/about/castle-history>

Tištěné prameny

OLEJNÍK, Jan. 120 let Tj Sokol Blatná. Blatná: Prácheňské nakladatelství, 2005. ISBN 80-86566-31-5.

ŠEBKOVÁ, Marcela KRÁTKÝ, Jindřich. Osmdesát let organizovaného sportovního rybářství v Blatné. Blatná: Blatenská tiskárna, 2002.

VRÁNA, Miroslav. Z pamětí města Blatné 1914-1933. Blatná: Knihtiskárna Bratří Římsové v Blatné, 1935.

Periodika

OLEJNÍK, J. Blatenské listy. Počátky blatenského Sokola a jeho historické proměny. Roč. 16, č. 10. 2005, s 1.

Abstrakt

Tkadlec, O. Vývoj volnočasových aktivit v Blatné v období 1918-1968. České Budějovice 2024. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce Mgr. Lucie Kolářová, Dr. theol.

Práce se zabývá vývojem volnočasových aktivit v Blatné v letech 1918-1968 a analyzuje formování místních spolků a vliv historických událostí na jejich vývoj. Jednotlivé kapitoly systematicky mapují vývoj těchto aktivit v různých historických obdobích s využitím historických pramenů z digitálního archivu a dalších zdrojů. První kapitola definuje pojem volný čas, druhá představuje historii města a důležitá místa spojená s volným časem. Následující kapitoly detailně prozkoumávají volnočasové aktivity. Závěrečná kapitola shrnuje vliv jednotlivých historických období na aktivity v Blatné, což přispívá k lepšímu porozumění historickému vývoji místních spolků a volnočasových aktivit.

Klíčová slova

Volný čas, volnočasové aktivity, volnočasové spolky, historie, město Blatná

Abstract

The thesis examines the development of leisure activities in Blatná from 1918 to 1968, analyzing the formation of local associations and the influence of historical events on their evolution. Individual chapters systematically outline the development of these activities across different historical periods, utilizing historical sources from digital archives and other references. The first chapter defines the concept of leisure time, while the second introduces the town's history and important sites associated with leisure. Subsequent chapters extensively explore leisure activities. The concluding chapter summarizes the impact of various historical periods on activities in Blatná, contributing to a better understanding of the historical development of local associations and leisure activities.

Keywords

Leisure time, leisure activities, leisure associations, history, Blatná town